



Symposium 2023: arbeidsongeschiktheid
Onafhankelijke Ziekenfondsen, Brussel
23 november 2023

DO'S AND DON'TS IN ARBEIDSONGESCHIKTHEIDSBELEID: Lessen uit 20 ervaring met OESO-werk

Christopher Prinz
Senior Policy Analyst
Directorate for Employment, Labour and Social Affairs



De arbeidsparticipatie van mensen met arbeidsbeperking is verbeterd, maar de werkgelegenheidskloof niet

Arbeidsparticipatie voor mensen met en zonder arbeidsbeperking, OESO-gemiddelde

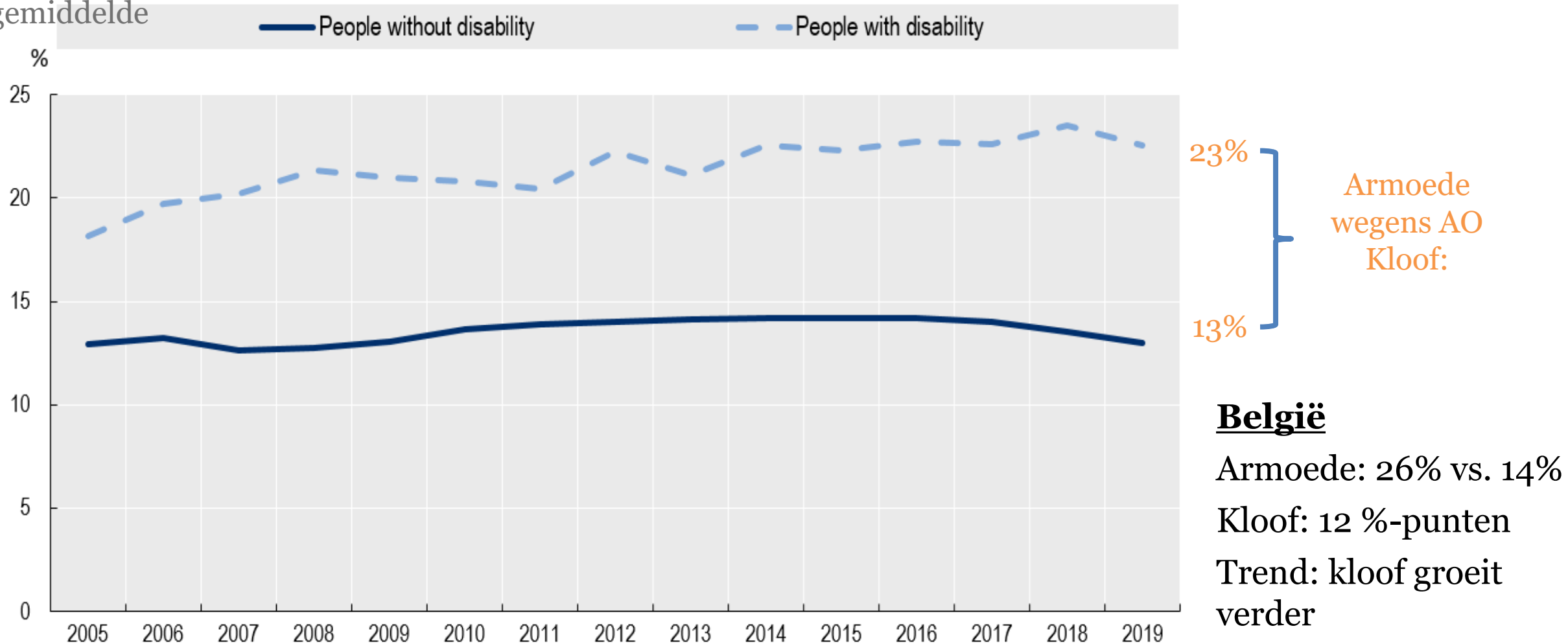


Bron: ACS, CASEN, CIS, ENIGH, EU-SILC, HILDA, KLIPS.



De armoedekloof onder arbeidsongeschikten is nu (=pré-COVID) groot en groter dan 15 jaar geleden

Aandeel mensen met en zonder arbeidsbeperking met een gezinsinkomen onder de 60 % van de mediaan, OESO-gemiddelde

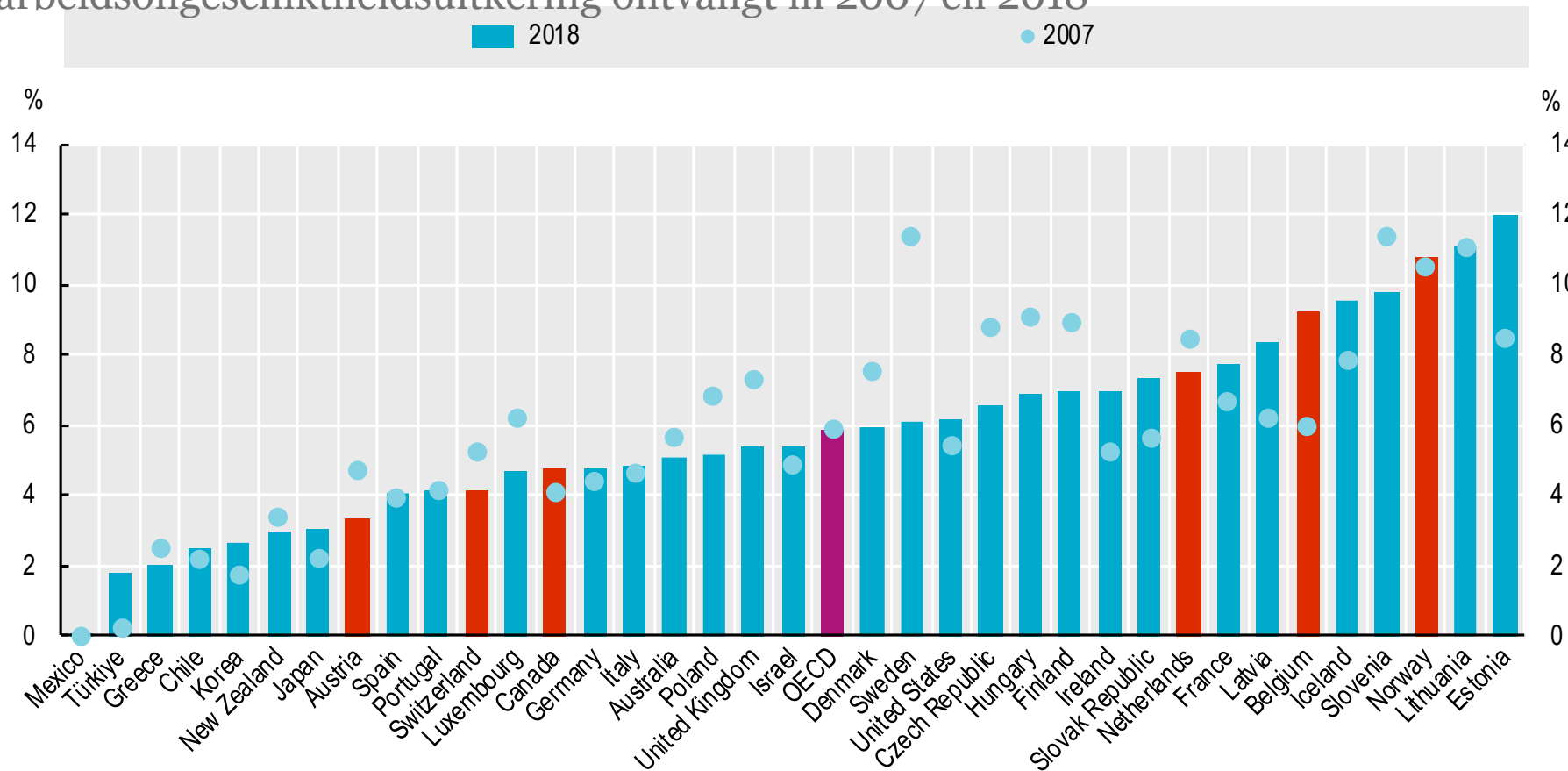


Bron: ACS, CASEN, CIS, ENIGH, EU-SILC, HILDA, KLIPS.



De percentages uitbetalingen van uitkeringen variëren enorm, België staat nu in de top zes

Aandeel van de bevolking in de werkende leeftijd dat een arbeidsongeschiktheidsuitkering ontvangt in 2007 en 2018



Bron: SOC-R (social benefit receipt) database of the OECD

- Ongeveer evenveel OESO-landen met stijgende of dalende percentages
- Grote dalingen in sommige Europese landen (verschuivingen naar andere uitkeringen?)
- België kende de snelste stijging in de afgelopen tien jaar van alle OESO-landen



Les 1: Het is vrijwel onmogelijk om mensen van hun arbeidsongeschiktheidsuitkering af te halen

Treurige werkelijkheid die meerdere gevolgen heeft:

- Focus op vroege interventie om aanvragen voor arbeidsongeschiktheidsuitkeringen te vermijden
- De minimumleeftijd opnieuw overwegen waarop een arbeidsongeschiktheidsuitkering kan worden aangevraagd
- Betalingen aanbieden ongeacht de werkstatus van de persoon
- Tijdelijke uitkeringen helpen niet veel
- Misschien mensen met een arbeidsongeschiktheidsuitkering laten werken zonder beperkingen



Les 2: Nauwkeurig beoordelen wie wel en wie niet kan werken is een hele uitdaging

- Beoordeling van AO wordt over het algemeen gebruikt om te bepalen of iemand in aanmerking komt voor een uitkering
- Focus op functioneren (ICF) is van het grootste belang voor een nauwkeurige beoordeling
- Werk- of verdien capaciteit nauwkeurig beoordelen is moeilijk
- Herbeoordeling lijkt nodig - maar zal het veel veranderen?
- Alternatief: beoordeling van alleen kosten en behoeften (zie huidige Britse plannen)



Les 3: Kosten van arbeidsongeschiktheidsuitkeringen zijn essentieel maar niet wijdverspreid

- Speciale arbeidsongeschiktheidsuitkeringen zijn problematisch omdat ze vaak genereuzer zijn en zonder toekenningsvereisten komen
- Uitkeringen voor kosten van arbeidsongeschiktheid zijn veel eerlijker, belemmeren de werkgelegenheid niet en helpen mensen dus eerder uit de armoede
- Landen hanteren allerlei soorten arbeidsongeschiktheidsuitkeringen, afhankelijk van de omstandigheden; verschillen tussen deze uitkeringen zijn niet echt gerechtvaardigd.
- De OESO pleit al lange tijd voor één enkele uitkering voor werkenden, in combinatie met een sterke uitkering voor kosten van arbeidsongeschiktheid



Les 4: Vroegtijdige interventie is de belangrijkste maatregel in het arbeidsongeschiktheidsbeleid

- De meeste arbeidsongeschiktheden worden op latere leeftijd opgelopen: houd mensen aan het werk en voorkom uittreding uit de arbeidsmarkt en aanvragen voor arbeidsongeschiktheidsuitkeringen
- Wat is ‘vroegtijdig’? Interventie binnen 5 à 6 maanden ziekteverlof
- Ziekteverzekering is het belangrijkste beleidsinstrument voor arbeidsongeschikten; vandaar dat in België de ziekenfondsen het grootste verschil kunnen maken
- Werkgevers hebben een sleutelrol te spelen in het beheer van ziekte en de terugkeer naar het werk
- Het beleid moet manieren vinden om artsen bij het TNW-proces te betrekken



Les 5: Integratie van de AO-problematiek in alle beleidslijnen en praktijken is van cruciaal belang

- Hebben we specifieke beleidslijnen van specifieke instellingen voor specifieke mensen nodig?
Het juiste evenwicht vinden tussen speciale en reguliere ondersteuning
- Reguliere instellingen moeten (1) competent zijn op het gebied van AO, (2) ondersteuning bieden aan personen met arbeidsbeperking zoals aan ieder ander, en (3) hiervoor verantwoordelijk worden gehouden
- Kritische reguliere instellingen zijn onder andere diensten voor arbeidsvoorziening, onderwijs en levenslang leren, en socialezekerheidsinstellingen
- Een sterke arbeidsmarkt is de beste voorspeller van een hoge arbeidsparticipatie van mensen met arbeidsbeperking => algemeen arbeidsmarktbeleid is essentieel

BEDANKT

 @OECD_Social

 Christopher.Prinz@oecd.org

 <https://oecd.org/newsletters>

 <https://oecd.org/els>

